

دیدگاه

شماره: ۹۸۳		موضوع: اهمیت کلید شناسایی و مدیریت زنجیره های تامین
تاریخ: ۱۴۰۱/۰۶/۰۷		
نویسنده: مهدی صالح دوست		
توضیح اجمالی:		
«کلید شناسایی یا شماره جهانی قلم تجاری Global Trade Item Number-GITEN» شماره ای است که برای شناسایی منحصر به فرد و یکتای اقلام تجاری در سراسر جهان استفاده می شود. قلم تجاری می تواند هر نوع محصول یا خدمت را شامل شود و در هر نقطه از هر زنجیره تأمین برای دادوستد بین طرف های تجاری؛ قیمت گذاری، سفارش یا صورت حساب مورد استفاده قرار گیرد. به طور کلی مدیریت هر کالا یا خدمت قابل دادوستد در زنجیره تامین در چرخه تولید و تجارت نیاز به تخصیص کلید شناسایی دارد و زمانیکه ویژگی های اولیه کمی و کیفی آنها (مانند وزن، طول، نوع بسته بندی و غیره) دستخوش تغییر گردد، نیاز به تخصیص کلید شناسایی جدید نیز وجود خواهد داشت. این امر امروزه از طریق استانداردهای سازمان جهانی GS1 با سهولت قابل انجام است. براساس استانداردهای این سازمان جهانی، از مهمترین ویژگی های کلید شناسایی می توان به موارد زیر اشاره کرد: • جهانی بودن: تخصیص کد واحد براساس استاندارد جهانی که در سراسر جهان قابل استفاده است؛ • منحصر به فرد بودن: یکتا بودن کلیدهای شناسایی براساس ساختار استاندارد و قوانین تخصیص آنها؛ • چندبخشی بودن: کاربرد کدهای شناسایی یکتا در تمام بخش های تولیدی و تجاری؛ • سلسله مراتب بسته بندی: طبقه بندی مختلف در GITEN (از سطح ۸ تا ۱۴) بر حسب نوع بهره برداری و کاربرد؛ • یکپارچگی داده: لحاظ کردن رقم کنترل در ساختار کلیدهای شناسایی برای پشتیبانی از یکپارچگی داده های مورد استفاده. باید توجه داشت که کاربرد اصلی سیستم کلیدشناسایی، ردگیری و پیگیری اقلام مختلف در سطوح زنجیره تامین است. در این ارتباط، در مجموع ساختارهای GTIN-8، GTIN-12، GTIN-13 و GTIN-14 حسب ماهیت اقلام و قلمرو کاربرد آن مورد استفاده قرار می گیرد.		
نکات کلیدی:		
۱- تشریح ساختار کدینگ کلید شناسایی. کلید شناسایی از سه بخش پیش شماره شرکتی، شماره مرجع کالا و رقم کنترل تشکیل شده است. پیش شماره شرکتی معمولاً بین ۶ تا ۱۰ رقم، بسته به نیاز شرکت متقاضی است که از طریق دفتر جهانی GS1 به هر عضو این سازمان تخصیص داده می شود. شماره مرجع کالا (Item Reference) معمولاً از یک تا شش رقم تشکیل شده است. رقم کنترل (Check Digit) آخرین رقم (سمت راست) کلید شناسایی است. این عدد از طریق همه ارقام دیگر محاسبه می شود و به منظور اطمینان از صحت بارکد به کار می رود. ۲- نحوه شناسایی قلم تجاری اندازه ثابت. اقلام تجاری اندازه ثابت، آن دسته از اقلامی هستند که همیشه در یک قالب و ترکیب تولید می شوند (مثلاً نوع، سایز، وزن، محتوا، طرح). در این اقلام، یک شماره به صورت روشن و بی ابهام قلم را شناسایی می کند. هر قلم تولیدی و تجاری که به هر نحو با قلم دیگر تفاوت داشته باشد، یک شماره GTIN مجزا دریافت می کند. یکی از پرکاربردترین بخش ها در این ارتباط، اقلام مصرفی خرده فروشی عمومی هستند که در نقطه فروش و در تعداد بسیار زیاد اسکن می شوند. هر قلم تجاری مصرفی خرده فروشی عمومی باید یک بارکد از خانواده نمادهای EAN/UPC^۱ و در وضعیت محدود یک نماد از خانواده دیتا بار GS1 داشته باشد؛ بنابراین، هر قلم تجاری مصرفی عمومی تنها با GTIN-8، GTIN-12 یا GTIN-13 شناسه گذاری می شود. ۳- نحوه شناسایی اقلام دارای فضای محدود برای درج شناسه و درج شناسه بسته. در مواردی که فضای کافی برای درج نمادهای GTIN-13 و GTIN-14 روی قلم و یا بسته بندی وجود نداشته باشد، از نماد GTIN-8 استفاده می شود. علاوه بر این، کد GTIN-14 مربوط به بسته بندی کالایی است و برای بسته ها صادر می شود و در آن چند عدد از یک کالای یکسان قرار می گیرد. درواقع برای هر محصول می توان ۹ کد GTIN-14 برای بسته بندی ها با تعداد متفاوت از یک محصول یکسان صادر کرد. کد GTIN-14 همان گونه که مشخص است از ۱۴ رقم تشکیل شده که ۱۲ رقم وسط آن بر اساس کد کشور		

^۱ European Article Number/ Universal Product Code

۲. از سال ۲۰۱۴، دیتا بارها که نوعی از بارکد GS1 هستند، نمادهای فراگیر به حساب می آیند و تمام محیط های کنترل باید قادر به اسکن آنها باشند.

دیدگاه

و کد عضویت شرکت و سریال شرکتی محصول شکل گرفته است و در ابتدای آن یک رقم شاخص و در انتهای آن یک رقم کنترلی قرار دارد. کد GTIN-14 سبب مدیریت صحیح انبارها و دارایی ها و همچنین ایجاد نظم در بارکدهای محصولات می شود.

۴- رشته داده های کلید شناسایی. همان گونه که بیان شد شماره کلید شناسایی بسته به شرایط از ۸، ۱۲، ۱۳ یا ۱۴ رقم تشکیل می شود. اگر بخواهیم همیشه این ارقام را به عنوان رشته داده اعداد به انضمام رقم کنترل نهایی در نظر بگیریم، لازم است با استفاده از پیش شماره GS1، پیش شماره GS1-8 یا پیش شماره شرکتی GS1 ساخته می شوند و به این ترتیب کلید شناسایی ایجاد شده به صورت یکتا در می آید. تأییدیه این شناسه ها زمانی که به صورت خودکار توسط اسکنر قرائت می شود، ما را از صحت ساختار اعداد مطمئن می کنند.

۵- تخصیص کلید شناسایی به اقلام دارای نشان تجاری و مسئولیت آن. مالک نشان تجاری (برند)، سازمان یا شخصی (تولیدکننده یا تأمین کننده، واردکننده یا عمده فروش و خرده فروش) است که مشخصات کالای تجاری را بدون توجه به مکان تولید و سازنده آن تعیین می کند. این سازمان یا شخص مسئول تخصیص شماره جهانی قلم تجاری (GTIN) است. با پیوستن یک سازمان به عضویت GS1، مالک نشان تجاری یک پیش شماره شرکتی GS1 دریافت می کند که برای استفاده انحصاری آن شرکت تعیین شده است. امکان فروختن یا واگذاری پیش شماره شرکتی GS1 به شرکت های دیگر وجود ندارد. مالک نشان تجاری، سازمان یا شخص تعیین کننده و مسئول خصوصیات قلم تجاری است.

باید توجه داشت که در ارتباط با مسئولیت توصیف شده در بند قبل، استثنائاتی وجود دارد که از مهمترین آن می توان به اقلام فاقد نشان تجاری، اقلام عمومی (بدون برچسب اختصاصی) و اقلام خاص مشتری (اقلام تولیدی براساس سفارش مشتری) اشاره کرد. در برخی از موارد نیز امکان استفاده از کلید شناسایی موقت و شماره های داخلی در سطح خرده فروشی پیش از تخصیص کلید شناسایی اصلی به اقلام وجود دارد.

کلام پایانی آنکه کلید شناسایی امروزه به یکی از الزامات مهم برای پیگیری، ردیابی و حتی سیاست گذاری در حوزه مدیریت زنجیره تامین کالاها و خدمات تبدیل شده است. صرف نظر از استثنائات، در سایر موارد استفاده از ساختارهای چهارگانه کلید شناسایی GTIN زیرساخت اولیه مورد نیاز برای مدیریت زنجیره تامین در تمامی سازمان ها، بنگاه ها و موسسات مختلف تلقی می شود. مرکز شماره گذاری کالا و خدمات ایران به عنوان نماینده انحصاری سازمان جهانی GS1 در کشور بهترین فرصت و امکان برای بهره برداری از این ظرفیت قابل توجه در کشور به شمار می رود.